

SPIS TREŚCI

Przedmowa	9
Wstęp	11

CZĘŚĆ I **WOBEC SPOŁECZNOŚCI ŻYDOWSKIEJ** **PRZED ODZYSKANIEM NIEPODLEGŁOŚCI**

Rozdział I. Warunki kształtowania się polskiego ruchu ludowego na przełomie XIX i XX wieku

1.1. Galicja	25
1.2. Królestwo Polskie	43
1.3. Zabór pruski	53

Rozdział II. Społeczność żydowska na przełomie XIX i XX wieku

2.1. Królestwo Polskie	59
2.2. Galicja	69
2.3. Zabór pruski	77

Rozdział III. Tradycyjne sfery kontaktów chłopsko-żydowskich. Płaszczyzny współpracy i konfliktów

3.1. Miejsce Żydów w polskiej kulturze ludowej	83
3.2. Stosunki ekonomiczne wsi z Żydami	85
3.3. Obraz Żydów w świetle wspomnień chłopskich	89
3.4. Karczma a chłopi	91
3.5. Żyd – „wyzyskiwacz”, „przyjaciół” i „doradca”	94
3.6. Wpływ Kościoła katolickiego na stosunek chłopów do Żydów	96

Rozdział IV. Kwestia żydowska w oficjalnych deklaracjach programowych i prasie polskiego ruchu ludowego

4.1. W pierwszych programach galicyjskiego ruchu ludowego	99
4.2. W programach ruchu ludowego w Królestwie Polskim	102
4.3. Obraz Żydów w galicyjskiej prasie ludowej i prasie dla wsi.	104
4.4. Ludowa prasa z Królestwa Polskiego o Żydach, ich roli oraz stosunkach z wsią	111
4.5. Wpływ I wojny światowej na stosunek ludowców do Żydów.	115

CZĘŚĆ II

W OKRESIE NARODZIN PAŃSTWA I FUNKCJONOWANIA DEMOKRACJI PARLAMENTARNEJ W II RP (1918–1926)

Rozdział I. W okresie narodzin II Rzeczypospolitej (1918–1922)

1.1. Struktura społeczna i agrarna wsi	123
1.2. Stosunek PSL „Piast” do spraw żydowskich	130
1.3. Poglądy PSL „Wyzwolenie”	134
1.4. Inne mniejsze grupy ludowców wobec problematyki żydowskiej ..	137
1.5. Kwestia żydowska w okresie Rządu Obrony Narodowej pod kierownictwem premiera Wincentego Witosa	139

Rozdział II. Struktura, liczebność i oblicze polityczne ludności żydowskiej po odzyskaniu niepodległości

2.1. Struktura i liczebność ludności żydowskiej	149
2.2. Próby osadnictwa żydowskiego na wsi	152
2.3. Żydowskie gminy wyznaniowe	155
2.4. Oblicze polityczne Żydów polskich i ich udział w życiu politycznym RP	158

Rozdział III. Współpraca i spory między klubami chłopskimi a reprezentacją społeczności żydowskiej na forum Sejmu Ustawodawczego (1919–1922)

3.1. Wobec udziału Żydów w strukturach Sejmu Ustawodawczego	165
3.2. Stosunek do wystąpień antyżydowskich u zarania II Rzeczypospolitej	171
3.3. W okresie wojny z Rosją bolszewicką w 1920 r. i zagrożenia niemieckiego	185
3.4. Stosunek do służby wojskowej i obrony granic RP	187
3.5. Próby rozwiązania spraw handlowo-gospodarczych i walka z konkurencją żydowską	190
3.6. W pracach nad reformą rolną	198
3.7. Krytyka roli Żydów w ustalaniu treści Traktatu między Głównymi Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi a Polską	203
3.8. W dyskusjach nad konstytucją, prawami obywatelskimi i ordynacją wyborczą	208

Rozdział IV. Stosunek ludowców do spraw mniejszości żydowskiej w okresie sejmu I kadencji (1922–1926)

4.1. Podczas wyborów do sejmu I kadencji i powołania nowego sejmu ..	217
4.2. Wobec zabójstwa prezydenta RP Gabriela Narutowicza	221
4.3. Powstanie rządu tzw. większości polskiej i jego program wobec Żydów w 1923 r.	224

4.4. Po upadku II gabinetu Wincentego Witosa	237
4.5. Wobec szkolnictwa i języka żydowskiego.....	249
4.6. Kwestie gospodarcze – handel, pośrednictwo i spółdzielczość.	254
4.7. Wokół reformy rolnej.....	263
4.8. Język prasowy ludowców używany wobec Żydów	265
4.9. Młodzież wiejska wobec Żydów	267

CZĘŚĆ III

LUDOWCY I ŻYDZI MIĘDZY DEMOKRACJĄ A AUTORYTARYZMEM W POLSCE (1926–1939)

Rozdział I. Obóz ludowy wobec kwestii żydowskiej po przewrocie majowym w 1926 roku

1.1. Następstwa zamachu stanu marszałka J. Piłsudskiego w maju 1926 r. dla państwa i ruchu ludowego	273
1.2. W okresie zaostrzania się stosunków sanacji ze zwolennikami demokracji parlamentarnej (1926–1927).....	284
1.3. W okresie tworzenia się opozycji antysanacyjnej i wyborów do sejmu II kadencji 8 III 1928 r.....	296
1.4. Centrolew w obronie demokracji parlamentarnej i wolności politycznej obywateli. Stosunek do postulatów żydowskich.....	306
1.5. W cieniu Brześcia i w okresie represji obozu majowego wobec ludowców	317
1.6. Ruch młodzieży wiejskiej wobec kwestii żydowskiej.....	320

Rozdział II. Powstanie Stronnictwa Ludowego w 1931 r. i jego stosunek do problematyki żydowskiej (1931–1935)

2.1. Następstwa zjednoczenia partii chłopskich w 1931 r.	323
2.2. Wobec objawów kryzysu gospodarczego na wsi i roli w nim Żydów	328
2.3. Sprawa brzeska i ocena stosunku do niej przywódców żydowskich ...	336
2.4. W okresie wewnętrznych tarć w SL (1933–1935).....	338
2.5. Ludowcy wobec Żydów w apogeum wielkiego kryzysu gospodarczego na wsi	342

Rozdział III. W okresie konsolidacji SL i wzmożonej akcji politycznej na wsi (1935–1937)

3.1. Ocena przez ludowców wzajemnych stosunków sanacji z Żydami .	347
3.2. Wobec stosunku Żydów do konstytucji kwietniowej i wyborów sejmo- wych z 1935 r.	351
3.3. Sprawa żydowska w świetle agrarystycznej wizji Polski opracowanej przez wiciarzy i ludowców	357

3.4. Praktyczna realizacja programu SL w kwestii żydowskiej	366
3.5. „Renegaci” i uciekinierzy z ruchu ludowego wobec Żydów	368

Rozdział IV. W okresie masowych wystąpień i strajku chłopskiego na wsi (1936–1937)

4.1. Nasilenie aktywności politycznej SL – manifestacja nowosielecka z 29 VI 1936 r.	375
4.2. Demonstracja w Wierzchosławicach i ocena jej skutków przez Żydów.	377
4.3. Wielki strajk chłopski z sierpnia 1937 r. i stosunek do niego ludności żydowskiej	380

Rozdział V. W ostatnich latach niepodległości II RP (1937–1939)

5.1. Stosunek do sprawy <i>numerus clausus</i> i wystąpień antyżydowskich w kraju	385
5.2. Ludowcy wobec ustawy o ograniczeniu uboju rytualnego	396
5.3. Wobec antysemickich działań Rzeszy Niemieckiej.	401
5.4. Poglądy ludowców na rozwiązanie kwestii żydowskiej w Polsce. . .	406
5.5. Przed zagładą Żydów polskich i wybuchem II wojny światowej . . .	409

Zakończenie	417
Aneks źródłowy	425
Spis tabel	431
Spis ilustracji	433
Wykaz źródeł i literatury	435
Indeks nazwisk	469